

МУЗИКА В КОМПОЗИЦІЇ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ТВОРУ

доц. Дужич-Ніколайчук Віктор Іванович,
Заслужений артист України

*Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Україна*

Створення нового хореографічного твору - важкий, багатоступеневий процес, в якому беруть участь представники різних творчих професій, а саме: хореограф-постановник, хореограф-репетитор, композитор, концертмейстер, драматург, костюмер та виконавці. Серед учасників творчого процесу головними є хореограф-постановник та композитор. У результаті їх плідної взаємодії на основі певної ідеї хореограф-постановника народжуються сюжет та музична основа майбутнього твору.

Роль музичної освіченості танцівника та хореографа - постановника визначена у фундаментальних працях з історії та теорії хореографічного мистецтва Г. Богданова, В. Ванслова, К. Василенка, В. Верховинця, Ж. Новерра, Л. Яромлович та ін.

Музиці і танцю притаманна багатотемність. Конфлікт в музиці виражається взаємодією контрастних тем, при цьому виявляється споріднення драматургічних рельєфів. Знання законів музики і танцю необхідні композитору і балетмейстеру. Художня цінність музики залежить від того, настільки вона образна, змістовна, виразна. Закономірності музичного і хореографічного розвитку дуже подібні, їм притаманні оновлення і повторюваність матеріалу, наявність тем і їх розвиток (варіаційне, поліфонічне, симфонічне). Так, важливим компонентом зримого ряду в спектаклі (балеті) є хореографія, яка через танцювальні образи наочно розкриває характер і саму суть музично-театрального цілого.

Аналізуючи музику і танець як два незалежних види мистецтва, можна відзначити, що рух в музиці не має наряду і пластичного характеру, а має тільки темп та ритм, в хореографічному творі рух має напрям, швидкість, ритм та пластичну виразність, в танці темпоритм не тільки художньо організовує рух, а й передає емоційні характеристики хореографічних образів.

Всі види мистецтва, звертаючись до однієї теми та образів, приречені на мистецький синтез, який, використовуючи можливості кожного із мистецтв, народжує високохудожній твір.

Але, як показало дослідження, роль музики в мистецтві танцю недостатньо висвітлюється хореографами. Музику нерідко вважають другорядним елементом, тільки як ритмічну основу. Музичні дисципліни, які входять до програм хореографічної освіти у вищому навчальному закладі: історія музики, елементарна теорія музики для студентів спеціальності хореографія мають формальний характер. Недоліки музичної

освіти хореографів виявляються в процесі творчої роботи при створенні хореографічних номерів.

Створюючи концертний номер, постановник повинен усвідомлювати, що без знання музики, без розуміння її образного та емоційного змісту, без урахування тісного взаємозв'язку музики і танцю не можна досягти справжньої виразності хореографічного виконання, яка підпорядковується відповідному темпу, ритму, метру хореографічного твору. Музика насичує танець емоційним змістом, який повинен співпадати із хореографічним змістом. Танець, який виражає в русі музику, повинен відповідати їй за своїм образним характером, динамічною структурою, музичною формою тощо [1, 37].

Проте більшість, особливо студентів, не мають можливості співпрацювати з композитором, тому для створення концертного номера вони використовують або готовий музичний твір, або твір, зроблений методом компіляції. Якщо в основу танцю покладено вже існуючий музичний твір, хореограф, починаючи створення концертного номера, повинен інтерпретувати музику, поєднуючи цю інтерпретацію із своїм задумом так, щоб надалі музика і хореографія вплинули на глядача, повинен проникнути в зміст музики і визначити чи співпадає він з його власним задумом. Не бажано переробляти музичний твір, переставляти, скорочувати частини, порушуючи тим самим форму і зміст музики, і пристосовувати його до змісту хореографічного номера, краще пошукати іншу музику.

Сучасні комп'ютерні технології дозволяють хореографу переробляти музичний твір, створювати методом компіляції - обробки і поєднання декількох музичних тем чи уривків. Якщо хореограф має намір підібрати музику методом компіляції, він повинен керуватися такими критеріями: музичний твір повинен бути цілісним і мати певну музичну форму; всі частини повинні бути об'єднані єдиним змістом; музичні уривки краще поєднувати з творів одного композитора.

У процесі роботи балетмейстера над музичним матеріалом можна виділити такі основні методи:

- слухання музики, як метод активного сприйняття музичного матеріалу;
- аналіз музичного матеріалу;
- робота з партитурою.

У процесі слухання формуються навички музичного мислення, вміння емоційно та свідомо сприймати музичну лінію, яка весь час перебуває у розвитку, а також накопичується музично - слуховий досвід.

Поєднання хореографії і музики, їх відповідність, вираження одного в іншому - один із загальноприйнятих критеріїв художності танцювального мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Ванслов В. Статті о балете. - Л.: Музыка, 1980. - 189с.
2. Захаров Р. Записки балетмейстера. - М.: Искусство, 1978. - 245с.

3. Мазель Л.А., Цукерман В.А. Анализ музыкальных произведений. - М. : Музыка, 1967. - 749с.
4. Смирнов И.В. Искусство балетмейстера. - М.: Просвещение, 1966. -190с.

ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ЗВУКОЗАПИСУ В ГАЛУЗІ ЕСТРАДНОГО МИСТЕЦТВА

Кочержук Денис Васильович

Науковий керівник: к.мист.н, доц. Тормахова В. М.
*Київський національний університет культури і мистецтв
Україна*

Виразження науково-технічного прогресу на мистецтво естрадного співу є невід'ємним фактором сьогодення; техніка звукозапису та вдосконалена звуко-підсилююча апаратура підкреслюють емоційну дію музичних творів. Тенденції архітектурної побудови студійних приміщень зумовили появу великої кількості виконавців та їх творів, що створювалися за останніми новітніми формами. Розвиток звукозапису, що вплинув на галузь естрадного співу, обернувся цілим комплексом несподіваних явищ. Це відобразилося у використанні та накладанні ефектів компресування голосу виконавця, зміні тембрального забарвлення за допомогою студійного обладнання, виокремленні спеціальних шумових ефектів, створенням об'ємного звуку тощо. Звукозапис у ракурсі практичних аспектів, що виходять за рамки технічних рішень, має найбезпосередніше відношення до створення, зберігання та функціонування культурних цінностей (результатів творчої спадщини у структурі музичного мистецтва). Значна кількість музичних робіт створення і поширення результатів звукозапису, нерозривно пов'язані із галуззю музичного мистецтва. Складно уявити, що технологія звукозаписуючої структури була лише породженням технічного прогресу. Історія структури звукозапису бере свій початок у ХІХ ст., розгляд соціально-культурної ситуації того часу дозволяє по-новому розглянути причини появи високого ступеню розвитку аудіовізуального мистецтва. Звукорежисура з'явилася як самостійний вид у галузі звукозапису в 1940 – 1950 рр. у зв'язку з масовим ростом електроакустичної апаратури та запису музичного матеріалу на магнітні стрічки [4, с. 3].

Сучасні стильові тенденції в естрадному жанрі розглядаються з урахуванням впливу науково-технічного прогресу та масової культури, де, зокрема, звукозапис створив значні зміни у методичних підходах вокальної системи. Широке використання техніки студійного обладнання вимагає від виконавця елементарного розуміння складових технологій: вміння працювати з мікрофонною апаратурою, уявлення про особливості запису голосу у студійному приміщенні, новітні форми обробки та міксування